

1 ביוני 2016

לכבוד	לכבוד	לכבוד
עו"ד אביחי מנדלבליט,	עו"ד דני עפרוני,	מר אביגדור ליברמן,
היועץ המשפטי לממשלה	פרקליט צבאי ראשי	שר הביטחון
בפקס מס' 02-6467001	בפקס מס' 03-5694526	בפקס מס' 03-6976711

שלום רב,

הנדון: החזרת סירות דייג של דייגים מרצועת עזה

בשם מרשיי, מוחמד ג'האד מסלח, ת.ז. 801867201, אחמד עומר אלברדויל, ת.ז. 800747164, איברהים ג'אלב סולטאן, ת.ז. 803838192, עאהד זיאד זאיד, ת.ז. 901250829 וכאמלה מוחמד עשור, ת.ז. 930936075, הריני לפנות אליכם כדלקמן:

העובדות:

1. בערב יום 7.4.2016 הפליג מר מוחמד ג'האד מסלח, ת.ז. 801867201, יחד עם אחיו בלאל ג'האד מסלח, בסירתו בחופי רפיח שברצועת עזה במרחק של כשמונה מיילים מהחוף. שני הדייגים עבדו במשך כל הלילה עד שבשעה 7:30 לערך, בבוקר 8.4.2016, הבחינו בשתי סירות של הצבא הישראלי במרחק של כשני מיילים ממקום הימצאותם. סירות הצבא הישראלי התקרבו לסירה של הנ"ל ואחד החיילים על סיפון אחת הסירות ירה לעבר הדייגים כדורי גומי שפגעו במרשיי ופצעו אותו. בנוסף לכך, ירו החיילים אש חיה לעבר המנוע של הסירה. החיילים ביקשו מהדייגים להרים את ידיהם ולאחר מכן לפשוט את בגדיהם ולעבור לסירות הצבא, שם התבקשו ללבוש בגדים שנמסרו להם על ידי החיילים. הדייגים נעצרו ונלקחו לחקירה. כמו כן, החיילים השתלטו על סירת הדייג ותפסו אותה כמו כל אשר היה על סיפונה. יצוין כי מנוע הסירה שנפגע הינו מסוג ימאהא, בעל 55 כ"ס בשווי של 40,000 ₪ והסירה עצמה הנה בשווי של 5,000 ₪. בנוסף לכך, על גבי סיפון הסירה היו כלי דייג בשווי 3,800 ₪, מכשיר גי.פי.אס בשווי 1,500 ₪, דלק בשווי 600 ₪.

עותק מתצהירו של מר מוחמד ג'האד מסלח לגבי האירוע הנ"ל, מצורף ומסומן "א".

2. בערב יום 7.4.2016 הפליגו הדייגים אחמד עומר אלברדויל, ת.ז. 800747164 ואחיו איאד בסירתו של מרשיי בחופי רפיח שברצועת עזה במרחק של כשבעה מיילים מהחוף. שני

P.O. Box 8921 Haifa 31090 Israel Tel: (972)-4-950-1610 Fax: (972)-4-950-3140

חיפה 31090, ص.ب 8921 هاتف 9501610-04 فاكس 9503140-04
חיפה 31090, ת.ד. 8921 טלפון 04-9501610 פקס 04-9503140

Email: adalah@adalah.org

<http://www.adalah.org>

הדייגים עבדו כל הלילה עד שבשעה 7:00 לערך, בבוקר 8.4.2016, הבחינו בשתי סירות של הצבא הישראלי במרחק של כשני מיילים ממקום הימצאותם. סירות חיל הים ירו למים באזור הסירות, החיילים ביקשו מהדייגים לעבור לאוניות הצבא וכן לפשוט את בגדיהם וללבוש בגדים שנמסרו להם על ידי החיילים. הדייגים נעצרו ונלקחו לחקירה. כמו כן, החיילים השתלטו על סירת הדייג ותפסו אותה כמו כל אשר היה על סיפונה. יצוין כי מנוע הסירה הינו מסוג ימאהא, בעל 40 כ"ס בשווי של 30,000 ₪ והסירה עצמה הנה בשווי של 15,000 ₪. בנוסף לכך, על גבי סיפון הסירה היו כלי דייג בשווי 3,800 ₪ ומכשיר גי.פי.אס בשווי 1,500 ₪.

עותק מתצהירו של מר אחמד עומר אלברדויל לגבי האירוע הנ"ל, מצורף ומסומן "ב".

3. בבוקר יום 24.4.2016 הפליג מר איברהים ג'אלב סולטאן, ת.ז. 803838192, ביחד עם אחיינו אוראנס סולטאן, בסירת אביו ג'אלב סולטאן, במרחק של כארבעה מיילים מול חופי בית לאהיא שברצועת עזה. אחרי כשעה של עבודה ובדרכם חזרה, הופיעה מולם סירה קטנה של חיל הים. החיילים על סיפון הסירה ביקשו ממרשי לעצור, מה שעורר וויכוח עם מרשי שכן הוא שהה במקום מאושר לדייג. החיילים החלו לירות באוויר וציוו על מרשי לעצור. לאחר שמרשי עצר את הסירה, התבקשו הוא ואחיינו לפשוט את בגדיהם ולשחות לכיוון סירת חיל הים. בסופו של דבר, רק מרשי שחה עבר לסירה שכן אחיינו איננו יודע לשחות. על גבי סיפון סירת חיל הים כיסו החיילים את עיניו של מרשי, ולאחר מכן עצרו את אחיינו, קשרו את סירת הדייג לסירת חיל הים ועזבו את המקום. על סיפון הסירה הקטנה ששוויה כ-800 ₪ נשאר הטלפון הסלולרי של מרשי וכן 14 רשתות דייג.

עותק מתצהירו של מר איברהים ג'אלב סולטאן לגבי האירוע הנ"ל, מצורף ומסומן "ג".

4. בשחר יום 26.4.2016 הפליג הדייג עאהד זיאד זאיד, ת.ז. 901250829, יחד מואנס זאיד, בסירת הדייג שבבעלותו של מרשי, כ-350 מטרים מול חופי בית לאהיא שברצועת עזה. בסביבות השעה 7:00 בבוקר, הופתעו הדייגים בראותם שתי סירות קטנות של חיל הים אשר התקרבו אליהם והתחילו לירות מסביב לסירת הדייג. החיילים על סיפון סירות חיל הים ציוו על הדייגים לפשוט את בגדיהם ולשחות לעברם. החיילים עצרו את הדייגים, כיסו את עיניהם, כבלו את סירת הדייגים לסירותיהם ועזבו את המקום. שווי סירת הדייג שנלקחה הנו 1,500 ₪. כמו כן, החיילים השאירו במקום רשתות דייג של מרשי, אשר נהרסו כליל בים, בשווי של 6,800 ₪.

עותק מתצהירו של מר עאהד זיאד זאיד לגבי האירוע הנ"ל, מצורף ומסומן "ד".

5. בנוסף לכל המקרים הנ"ל, בבוקר יום 19.4.2016 שוב נעצרו מוחמד ג'אהד מסלח ואחיו בלאל, הפעם כשעבדו על סירתה של כאמלה מוחמד עשור, ת.ז. 930936075 תשעה מיילים מול חופי רפיח שברצועת עזה. שווי הסירה שנלקחה הוא 15,000 ₪, יצוין שמנוע הסירה הינו מסוג ימאהא, בעל 40 כ"ס בשווי של 30,000 ₪. בנוסף לכך, על גבי סיפון

הסירה היו כלי דייג בשווי 3,300 ₪, מכשיר גי.פי.אס בשווי 1,500 ₪, בנזין בשווי כ- 1,000 ₪, טלפון נייד של חברת נוקיא בשווי 300 ₪ וכן סוללה חשמלית בשווי 300 ₪.

תצהיר לגבי האירוע הנ"ל יצורף בהמשך.

6. למותר לציין, כי על אף העמימות בעניין הגבלת שטח הדייג, הגבלה המנוגדת להוראות המשפט הבינלאומי, **כל סירות הדייג נתפסו כשהן בתוך שטח הדייג המותר**. כך שגם לו היה תיחום שטח הדייג חוקי, ולא כך המקרה כאן כאמור, ומבלי שניכנס לפירוט נושא אי חוקיות מדיניות הגבלת שטח הדייג, הרי שהסירות דגן לא חרגו משטח הדייג המותר ומכאן ברור כי לא היתה כל עילה לתפיסת הסירות ולמעצר הדייגים.

7. יצוין כי בכל האירועים המנויים לעיל, ירה חיל הים לעבר הסירות והדייגים או בקרבתם, הן אש חיה והן כדורי גומי. הדייגים נתבקשו להסיר את בגדיהם וברוב המקרים הדייגים נדרשו לקפוץ לים ולשחות עשרות מטרים לעבר אוניות חיל הים. הדייגים נאזקו בידיהם וברגליהם כשידיהם מאחורי גבם, וידיהם ורגליהם האזוקות נקשרו יחדו. עיני העצורים נקשרו אף הן. כל הדייגים נחקרו ובמרבית המקרים שוחררו כעבור יממה או שתיים.

8. למותר לציין כי עם תפיסת הסירות, לא קיבלו בעליהן כל מסמך המעיד על תפיסתן של הסירות ותכולתן ולא על עילת תפיסתן. גם לאחר שחרור הדייגים, אלה לא קיבלו כל מסמך בקשר להמשך החזקת הסירות.

9. כל הסירות לעיל הינן סירות המשמשות את בעליהן לצורכי דייג שנועד לסחר מקומי כמקור פרנסה לבעלים ולעובדיהם. סירות אלו עודן מוחזקות ע"י חיל הים, וטרם הוחזרו לבעליהן.

פגיעה שלא כדין בזכויות הדייגים ובני משפחותיהם:

10. מעצרים של הדייגים ועוזריהם ותפיסת סירות הדייג לתקופה כה ממושכת, מהווים פגיעה קשה בחייהם ושלמות גופם, בכבודם, חירותם, רכושם ופרנסתם של מרשיי ושל בני משפחותיהם.

11. כמתואר לעיל, לפעולת תפיסת הסירות התלווה ירי לעבר הסירות והדייגים, דבר שהעמיד את חייהם של הדייגים בסכנה ועלול היה לגרום לפגיעה בגופם. בנוסף, הדייגים נעצרו והוחזקו בתנאים קשים ומשפילים, נחקרו ומרביתם השתחררו לאחר כיממה או כשתיים. ייאמר כבר עתה כי תקיפתן של סירות הדייג ושל דייגיהן מהווה תקיפה המכוונת כלפי מטרות אזרחיות האסורה ע"פ דיני הלחימה כפי שיפורט להלן.

12. כפי שידוע לכם, סירות הדייג לעיל שנתפסו לפני חודשים ארוכים מהוות מקור פרנסה עיקרי עבור מרשיי, עובדיהם ובני משפחותיהם. בהתחשב במצוקה הכלכלית ממנה סובלים תושבי רצועת עזה, אשר החמירה בשנים האחרונות עקב הסגר המתמשך על הרצועה, ובהיעדר מקור הכנסה זה, אין למרשיי ולעובדיהם, דרך אחרת להבטיח עבורם

ועבור בני משפחותיהם הנסמכים על שולחנם, מקור פרנסה אחר ועל ידי כך להתקיים בכבוד.

13. סעיף 27 לאמנת ג'נבה הרביעית 1949, מטיל חובה על הצדדים הלוחמים לנהוג ביחס של דרך-ארץ כלפי גופם, כבודם, זכויותיהם המשפטיות, אמונתם ולפולחנם, נימוסיהם ומנהגיהם, של אזרחי האויב. הסעיף מטיל חובה על הצדדים הלוחמים לתת בכל עת יחס אנושי לתושבים המוגנים ולהגן עליהם מפני מעשים של אלימות והשפלות.

14. החובה שבסעיף 27 האמור כוללת את החובה לשמור על חיי התושבים המוגנים, על שלומם ועל כבודם כאדם. גם חובת מתן יחס אנושי פורשה בהרחבה והיא משתרעת לכל היבטי חייו של האדם ועל כן היא כוללת אף את זכותו של התושב המוגן ואת זכות בני משפחתו להתפרנס בכבוד.

15. זאת ועוד, סעיף 39 לאותה אמנה מטיל חובה על צד לסכסוך לאפשר לתושבים המוגנים להתפרנס בכבוד ומוסיף וקובע חובה פוזיטיבית לדאוג לכלכלתם של התושבים המוגנים אשר פרנסתם נפגעה מאמצעי הפיקוח אותו הטיל בעל הסכסוך.

16. מכאן שתפיסת סירות הדייג ושליטת מקור הפרנסה העיקרי ממרשיי ובני משפחותיהם, נעשתה בניגוד להוראות אמנת ג'נבה הרביעית.

17. לא זו אף זו, תפיסת סירות הדייג מנוגת אף להוראות סעיף 23 לאמנה בדבר הדייגים והמנהגים של מלחמה ביבשה לרבות תקנות בקשר לדייג ומנהגי המלחמה ביבשה (האג 1907) הקובע איסור מפורש על החרמת רכוש האויב, אלא אם כן זו נדרשת במפגיע ע"י צרכי המלחמה. ברור כי בענייננו, החרמת הסירות לא נעשתה לצרכי הלחימה. גם סעיף 46 לתקנות האג מטיל חובה על הכח הלוחם לכבד, בין היתר, את זכות הקניין ואוסר על החרמת רכוש פרטי.

18. יתר על כן, הוראות סעיף 52 לתקנות האג אוסרות על הפקעת דברים שבעין שלא לצרכי צבא הכיבוש. נסיבות תפיסת סירות הדייג וטיבן של אלו מעידות כי הדבר לא נעשה לצרכי צבא הכיבוש, ועל כן אין החריג חל ולפיכך הפקעת סירות הדייג מנוגדת אף להוראות אלו.

19. אמנם ככל הידוע סירות הדייג לא הוחרמו באופן פורמלי ע"י חיל הים, אלא רק נתפסו ועודן מוחזקות על ידו. ברם, תפיסת הסירות לתקופה כה ממושכת, משמעותה המעשית מבחינת בעליהן הינה החרמתן וזאת בשל הפגיעה המתמשכת בזכות הקניין של מרשיי ליהנות מקניינם.

20. לא למותר לציין כי אי שחרור סירות הדייג עם שחרור הדייגים ועוזריהם שנעצרו עם תפיסת הסירות, מנוגדת גם להוראות סעיף 97 לאמנת ג'נבה הרביעית המורה כי עם שחרור עצור שהוחזק בידי הכוח הלוחם, יש להחזיר לו את כל חפציו או כספיו שנלקחו ממנו בשעת מעצרו. במידה ועוכבה החזרת רכוש כלשהו, קובע הסעיף חובה על הכח

העוצר למסור לעצור קבלה מפורטת. הסעיף קובע כי רכוש שנתפס יוחזר אלא בהתקיים החריג של רכוש שניתן לתופסו בהתאם לחקיקה קיימת. חריג זה אינו מתקיים בענייננו. כך שעיכוב החזרת הסירות אינה חוקית גם לפי הוראות סעיף זה.

היעדר עילה לתקיפת ולתפיסת סירות הדייג ולהחרמתן:

21. כידוע, San Remo Manual on International Law Applicable to Armed Conflicts

at Sea, 12 June 1994 משקף משפט בינלאומי מנהגי. בהתאם למדריך, קיים איסור על פגיעה בפעילות דייגים גם אם הם משתייכים ליריב בסכסוך. איסור זה הינו ביטוי לעיקרון העל במשפט הבינלאומי המנהגי האוסר על פגיעה באזרחים ומטרות אזרחיות ולעיקרון הצורך הצבאי.

22. סעיף 47 למדריך סן רימו, הנמצא תחת הפרק המתייחס לאוניות ומטוסי אויב האסורים לתקיפה, מונה סירות דייג של העוסקים בדייג לצרכי סחר מקומי בתוך רשימת האוניות האסורים לתקיפה, בכפוף למילוי הוראות הכח הפועל באזור ופיקוחו.

23. אמנם איסור התקיפה מותנה בקיומם של התנאים הקבועים בסעיף 48 למדריך לפיהם, האוניות עוסקות בעיסוקן הרגיל בתום לב, מצייטות לדרישות זיהוי ופיקוח ואינן מפריעות במכוון לתנועת לוחמים ומצייטות להוראות לעצור או לסטות כשהדבר מתבקש.

24. נסיבות תפיסת הסירות המתוארות לעיל מעידות כי הסירות לא פעלו באופן שההגנה המוקנית להם מפני תקיפה, תישלל. נהפוך הוא, הסירות והדייגים על גביהן עסקו בדייג ותו לא.

25. לא רק זו אף זו, סעיפים 135 ו-136 למדריך, אוסרים על תפיסתן של סירות דייג של האויב על כלל תכולתן, אף כשהן מחוץ למים נייטרליים. זאת בכפוף לקיומם של התנאים המנויים בסעיף 137 למדריך, הדומים לתנאים שבסעיף 48 לעיל, לפיהם האוניות עוסקות בעיסוקן הרגיל בתום לב, אינן מבצעות מעשים המזיקים לאויב, מצייטות מיידית לדרישות זיהוי ופיקוח כשנדרש ואינן מפריעות במכוון לתנועת לוחמים ומצייטות להוראות לעצור או לזוז כשנדרש. כך שגם לפי מבחני התפיסה, כלל לא התקיימה עילה לתפיסת הסירות וההגנה המוקנית להן עדיין קיימת.

26. הנה כי כן, אין כלל עילה לתפיסת הסירות ובוודאי לא להחרמתן, לא כל שכן לשימוש בכח כלפיהן וכלפי הדייגים. מכאן גם שאין כל עילה לעצירת הדייגים ושליטת חירותם.

27. לאור האמור לעיל, הינכם מתבקשים כדלקמן:

א. להורות על שחרור סירות הדייג ותכולתן לאלתר. באם התכולה התכלתה או אינה ראויה לשימוש לפצות כל בעל סירה בגין הנזק שנגרם לו בשל כך, כמו גם בגין כל נזק שנגרם לסירתו.

ב. לקבוע נהלים ברורים בכתב המאפשרים לדייגים לקיים את מלאכתם ללא הפרעה ו/או ללא תפיס, סירותיהם ו/או ללא העמדתם בסכנת חיים.

ג. לפרסם נהלים והנחיות ברורות לטיפול בסירות דייג שנתפסו המסדירים את החזרתן לבעליהן יחד עם תכולתן ללא כל דיחוי, וכן ומנגנון לפיצוי בעלי הסירות בגין נזקיהם.

בכבוד רב,
נדים שחאדה, עו"ד